

Byautvecklingsplan

-Torrböle

Foto: Agneta Gustafsson

Innehållsförteckning

<i>Innehållsförteckning</i>	2
<i>Bakgrund</i>	3
Arbetsätt.....	3
<i>Nuläge</i>	3
Statistik	3
Beskrivning.....	4
Historik	4
Byn idag.....	5
Hot	6
Möjligheter	7
Trender.....	9
<i>Målbild</i>	10
Visionen.....	10
Mål.....	11
<i>Genomförande</i>	11
Analys.....	11
Aktiviteter	12
<i>Bilagor</i>	13

Bakgrund

Arbetssätt

På vårt årsmöte 2011 hade vi besök av Conny Nordenstam Turist- och Kulturcoach från Nordmalings kommun. Han informerade oss om Kommunfullmäktiges beslut (oktober 2009) att erbjuda byarna stimulansmedel för att skriva Byautvecklingsplaner. Intresseförfrågan gjordes på årsmötet och information skickades också ut till alla medlemmar i vårt informationsblad. Då intresset var svagt, beslutade styrelsen inför årsmötet 2012 att starta en studiecirkel. Beslut togs då att styrelsen skulle delta på studiecirkeln och om det fanns fler intresserade medlemmar fick de också delta. Det resultat som vi kommer fram till i studiecirkeln ska skickas på remiss till alla medlemmar och bybor innan arbetet är klart.

Nuläge

Statistik

Torrböle består idag (siffrorna kommer från statistik 2011) av 25 hushåll eller 57 personer fördelat enligt nedanstående tabell:

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
→ 10	1	2	3
11-20	6	5	11
21-30	1	2	3
31-40	2	2	4
41-50	6	6	12
51-60	3	4	7
61-70	2	2	4
71-80	4	4	8
80 →	3	2	5
Totalt	28	29	57

Antal barn i byn under 12 år eller yngre var 7 st.

Antal barn mellan 13-18 år var 5 st.

Antal vuxna i arbetsför ålder var 28 st.

Antal pensionärer var 17 st.

De senaste åren har in- och utflyttning (inkl dödsfall) inte påverkat antalet invånare i by.

Beskrivning

Historik

Torrböle är en boplatz med väldigt gamla och rika kulturanor. Redan på bronsåldern 1800 – 500 f kr. lämnade människorna spår efter sig i form av hällristningar. Totalt 11 stycken olika hällristningar har man funnit kring Laxforsen.

En boplatzvall från järnåldern 500 f kr. - 1050 e kr. hittades vid en arkeologisk undersökning 2003. Fyndets anses som väldigt intressant, då man funnit spår av järnsmide. ”Järnhanteringen på platsen är mycket gammal och kan vara den äldsta kända i länet”. Så står det i rapporten från utgrävningen som finns att ladda ned på Västerbottens museums hemsida.

Västerbottens museum har inom ramen för projektet Skog & Historia upprättat en Kultur- och Naturslinga på Öreälvens södra sida i byn. Efter den 4 km. långa slingan passerar man förbi bl.a. hällristningarna, tjärdalar och kokgropar. Mer finns att läsa i broschyren: Kulturlämningar vid Torrböle Nordmalings kommun, utgiven av bl.a Västerbottens Museum.

1550 var 3 bönder upptagna i skatteboken. Hur byn såg ut 1646 kan du se på Historiska kartors hemsida. Vid laga skifte 1837 fanns 9 fastigheter. Idag (2012) består byn av 22 hushåll. Huvudnäringen har varit skogs- och jordbruk och på 50-talet fanns 20 aktiva bönder. Avvecklingen av jordbruket har gått fort. Någon mjölk- eller köttproduktion förekommer inte längre, utan åkrarna arrenderas och sköts till stor del av djurägare från grannbyarna. Några kalvar och hönsfåglar finns dock som minner om fornstora dagar.

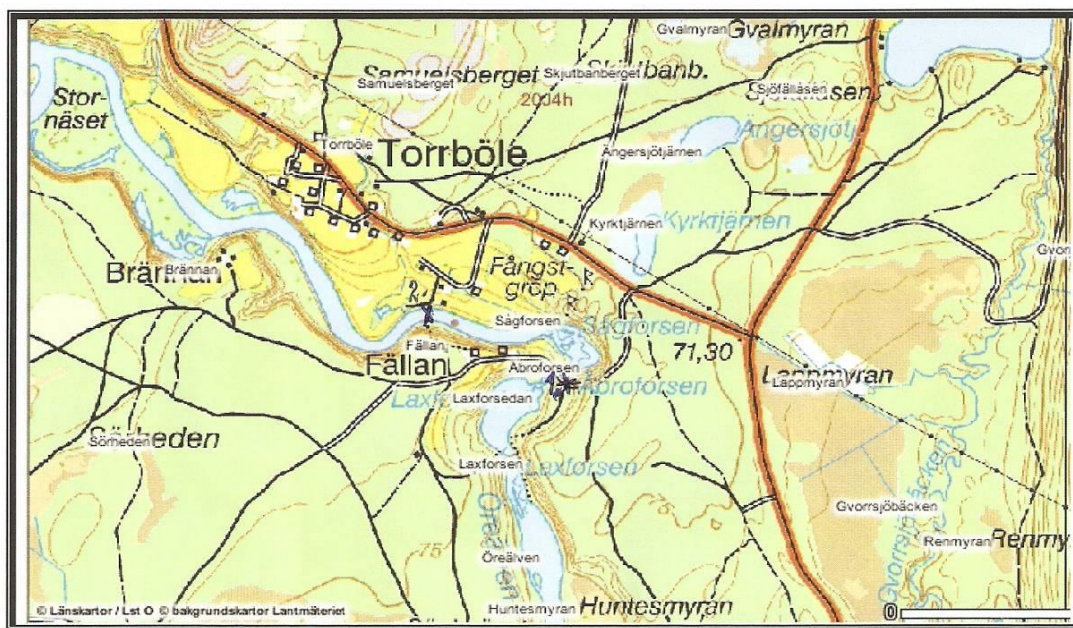
Älven med de tre forsarna har gett byborna möjlighet att driva såväl sågverk, vadmalstamp som elverk. Två broar över Öreälven finns inom byn. En fungerande bilväg mellan norra och södra sidan gjordes möjlig tack vare bybornas samarbetsförmåga och driftighet i samband med bygget av en ny bro i grannbyn Örsbäck. Ett spann från den gamla bron flyttades 1958 till byn och fungerar nu som en viktig överfart till den södra sidan.

Ett annat beundransvärt projekt utfördes av bröderna Norgren-Oskarsson som 1956 byggde en hängbro över älven. Den skapar numera en populär promenadled inom byn och är en viktig del av Öreälvsleden från Öre och uppströms.

Laxfisket i älven har alltid varit av stor betydelse för de bofasta. Fisken räddade livet på många när nödåren satte in. Idag är de tre forsarna och även Orrsjön och de många tjärnarna populära utflyktsmål för fritidsfiskare från när och fjärran. Jaktmarkerna inom byn är också eftersökta, även om tillgången på älg minskat de sista åren. Att tillbringa dagen med hund och bössa i skogen, ger mycket tillfredsställelse och rekreation.

För den som är intresserad av att fördjupa sig mer i byn historia finns boken "I fädrens spår genom Torrböle" att köpa eller låna på Nordmalings bibliotek och på Turistinformationen.

Byn idag

Torrböle är en gammal by, med anor långt tillbaka i tiden. Byns areal är 3200 hektar. Större delen av skogsarealen är privatägd. Under 1850-1950-talet var byn en typisk jordbruksbygd, där människorna levde av jordbruk. Idag har Torrböle ingen aktiv jordbrukare längre.

Industrialiseringen medförde dagsverken i skog och på sågarna t.ex.

Örsbäckssågen. Några av byborna har varit dubbelarbetande d.v.s både jobbat på sågen och tagit hand om jordbruket/skogsbruket. På 70-talet blev det vanligare med förvärvsarbete utanför byn och pendling till Nordmaling, Umeå och Vännäs.

Arbete från egen bostad eller inom kommunen	6 personer
Arbete utanför kommunen	20 personer
Pensionärer	17 personer
Skolbarn Förskoleklass - årskurs 9	11 personer
Studenter Gymnasium eller Universitet/Högskola	3 personer

På sommaren när byns sommarstugor är bebodda ökar Torrböles befolkning med ungefär 30%.

Vi har några verksamma föreningarna i byn, Torrböle Hembygdsförening och Torrböle Byamän med Byålderman

I Torrböle finns jaktlag Torrböle Viltvårdsområde.

Andra föreningar som byborna är involverade i är, Vägföreningar, Fiskevårdsområdet, Öreälvsleden. Det har tidigare funnits en aktiv EFS-förening.

Hot

Kommunikationer:

Kommunikationer med buss är inte tillgänglig alla dagar och tider. Taxi finns inte att nyttja på t.ex. kvällar eller helger. Anslutningsbuss till Resecentrat i Nordmaling "ringbil" finns inte att tillgå.

Bensinpriserna gör att pendlingsavståndet till Umeå blir kostsamt, det är också långt ca 50 km.

Varken yrkesarbetare eller studenter kan nyttja kommunala färdmedel för att pendla till och ifrån Umeå.

Möjligheten för de lite äldre barnen som går på gymnasiet eller högskolan att ta sig in till Umeå eller Nordmaling är ett problem då de inte finns allmänna kommunikationsmedel.

Kommunikationen för dem fungerar inte, varken morgon eller kväll. Det är ett problem och det finns risk för utflyttningar om inte kommunikationerna förbättras.

Arbetsmarknad:

De flesta som är yrkesarbetande pendlar till Umeå eller Vännäs.

Arbetsmarknaden i Nordmaling täcker inte invånarnas behov och kunskapsnivå.

För de som vill studera i Umeå är det inte hellre möjligt att bo kvar i Torrböle.

Möjliga hot befolkningsmässigt är att de unga flyttar för att studera i Umeå, Örnsköldsvik, Vännäs eller andra orter, en del kommer dock tillbaka efter några år. Andra är tvungen att flytta p.g.a. att deras arbetssituation kräver det.

In och utflyttning:

Ett naturligt hot är att medelåldern är relativt hög och få unga familjer flyttar in. De unga har p.g.a. studier och arbete sökt sig till andra orter, medan föräldragenerationen har blivit kvar. I dag består byn av många pensionärer. De som fortfarande är yrkesverksamma arbetar på annat håll.

Eftersom inga jordbruksföretag finns längre riskerar åkrar att växa igen och det öppna landskapet och utsikten över älven kan försvinna. Det skulle kunna göra Torrböle mindre attraktiv att flytta till.

Bostadsbrist råder. Det är svårt att få förvärva befintliga hus och nybyggnation kan normalt inte finansieras.

Service och kommunal verksamhet:

Fungerande vägbelysning saknas till de boende på södra sidan om Öreälven i Torrböle. Det saknas också belysning på vissa platser längs landsvägen genom byn.

Det finns ingen butik i byn, den närmaste finns i Gräsmyr en mil bort. För de som pendlar och har egen bil fungerar det. De äldre har behov av hemkörning av dagligvaror m.m.

Det behöver göras en genomgång av de anslagstavlor som finns i Torrböle. Några är trasiga och all information är inte aktuell. Placera anslagstavlor med information om Torrböles historia, vid Gräsmyrsvägen, Björkudden och ev. samlingslokal.

Byborna saknar en gemensam lokal att samlas i.

Möjligheter

Torrböle är en historisk gammal by som kommer att finnas kvar lång tid framöver.

Foto: Brandt Eriksson

Kommunikation:

Närheten till Gräsmyr med fungerande skolverksamhet med skola, fritidshem och förskola gör det möjligt för barnfamiljer att bo i Torrböle. Skolskjuts till och från skolan fungerar också bra.

Att det finns en butik i Gräsmyr gör också att det fungerar relativt bra med möjligheten att handla dagligvaror. Problem för de äldre som inte själva kan

köra den en mil långa vägen kvarstår, behov av möjlighet till hemkörning av varor är stort. Idag fungerar utkörning från butiken i Gräsmyr.

Pendlingsmöjligheter till Nordmaling finns idag via buss under skoltid. Torrböle har bra pendlingsavstånd till Umeå, Vännäs och Bjurholm. Vi har 20 minuter till Botniabanan, men vi saknar anslutningsbuss till Resecentrat i Nordmaling.

Bredbandsuppkoppling finns tillgängligt i Torrböle. Under 2008 öppnades möjligheten för byn att samarbeta med kommunen om bredbandsdragning och projektet planerades och genomfördes på ett smidigt sätt. De flesta fastighetsägarna i byn anslöt sig.

Turism och rekreation:

Vi har Hällristningar och andra gamla fornlämningar som vi kan vara stolta över. Det är en vacker by, med Öreälven och många sjöar, skog, berg och dalar med åkerlandskap. Öreälvleden, Kulturstigen och fisket i Öreälven kan erbjuda turister, besökare och bybor på ett rikt friluftsliv.

Möjligheter till bad finns både i älven och i några av våra sjöar och tjärnar. Det finns möjlighet till paddling och forsränning i älven. Kanotleden från Örträsk ner till havet i Håknäs passerar också Torrböle.

Vid Torrböle slakthus finns en grillring med sittplatser.

Det finns väl fungerande skoterleder i anslutning till byn.

Under vårvintern skulle pimpeltävling kunna anordnas och locka många pimpelfiskare.

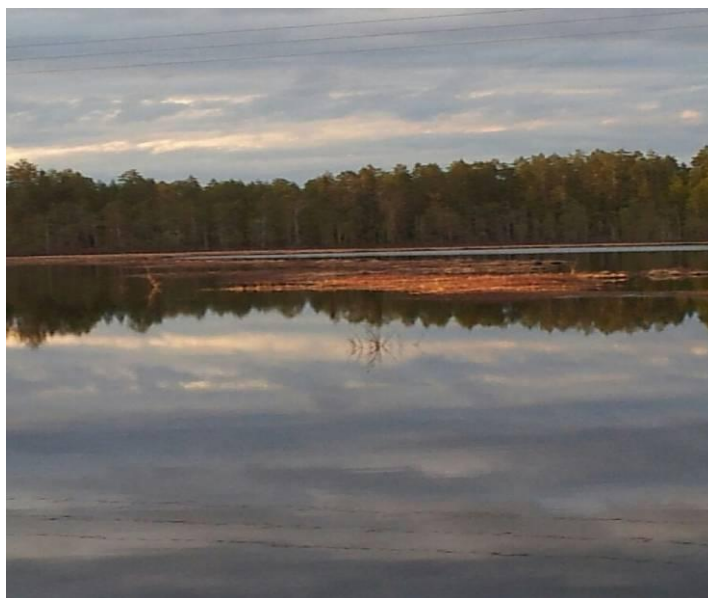

Foto: Agneta Gustafsson

Även möjligheterna till jaktturism skulle kunna inventeras. Möjligheterna att göra intressanta vandringsleder är goda.

Något som skulle kunna dra besökare vore att Öreälvens stränder rensades upp och att man anordnade fler rastplatser, liknande Björkudden Här har funnits både sågverk, kraftstation och vadmarsstamp.

Det behöver göras en genomgång av de anslagstavlor som finns i Torrböle. Uppdatera och utveckla den information som finns. Placera anslagstavlor med information om Torrböles historia, vid Gräsmysrvägen, Björkudden och ev. samlingslokal.

Skapa arbetstillfällen i byn som är knutna till djurhållning eller turism.

Strandskydds lagar behöver lättas på för att ge möjlighet att bygga vid Öreälven och Orrsjön. Vilket kan öppna för nybyggnation och ökning av invånarantalet.

Torrböle smycket. Smycket ser ut som båten (se vår logga på framsidan) som finns avbildad i Hällristningarna som finns i Öreälven Det är tillverkat i silver och kan köpas på guldsmedsaffären i Nordmaling.

Trender

Hembygdsföreningen i Torrböle är där engagemanget föds och frodas, det är där eldsjälarna samlas. En del aktiviteter som hembygdsföreningen anordnar engagerar inte alla Styrelsen försöker dock se till att utbudet som erbjuds, är så allsidigt som möjligt. Vi vill att alla i byn ska kunna delta i våra aktiviteter.

När det gäller Torrböles viltvårdsområde kan man se att även barn och barnbarn till jägarna i byn kommer ”hem” för att jaga.

Antalet besökare under sommarperioden ökar, då fisket i Öreälven lockar allt fler. De sommarstugeägare som finns vistas stor del av sommaren i sina stugor. Då trenden att röra sig i skog och mark på fritiden ökar ser vi ett behov av att hålla både Öreälvsleden och Kulturstigen öppen. Det finns behov av att underhålla dessa leder genom röjning och renhållning.

Nordmalings kommun och andra t.ex. föreningar som skriver informationsblad och broschyrer behöver informeras om att ändringar behöver göras i den information som ges. I några finns felaktigheter som gör att Torrböle inte nämns där de borde göra det.

Foto: Agneta Gustafsson

Målbild

Visionen

- Visionen är att Torrböle ska vara en by där medborgarna lätt kommer in i gemenskapen/samhörigheten. En by som utvecklas och en by där unga familjer väljer att bo.
- Förvärva missionshuset för att kunna använda som samlingslokal. För att ha en fast plats där vi kan visa information om byn t.ex. Hällristningarna och Kulturstigen.
- Göra ett årshjul för byns aktiviteter, så att alla kan se och få information om vad som händer.
- Bostadshus för de äldre som inte vill flytta från byn, när de behöver mer hjälp.
- Att allmänna kommunikationsmedel även i fortsättningen finns och helst förbättras och utökas.
- Det öppna landskapet bevaras och i vissa delar även förbättras till exempel fler grillplatser.
- Att anslagstavlor och information om byn uppdateras och ger rätt information t.ex. Hällristningarna
- Skylta upp namn på vägar, platser och sevärdheter t.ex skylt om fiske i älven vid Gräsmyrsvägen.

Mål

- Placera Torrböle på kartan.
- Vi arbetar vidare med att försöka förvärva en samlingslokal (fd. missionshuset).
- Stöd av kommunen för att få de medel och kunskaper som behövs för att marknadsföra Torrböle.
- Hembygdsföreningen vill få fler att engagera sig i föreningen och öka engagemanget för byns utveckling inom olika områden.
- Återuppta det gamla informationsbladet "Bruset" som hembygdsföreningen gav ut.
- Att samarbetet mellan de föreningar som finns t.ex. Fiskevårdsområdet, Torrböle VVO, Öreälvslidens intresseförening utökas, så att vi alla har samma mål med vår verksamhet.
- Använda vår befintliga hemsida (www.Torrböle.se) för att information ska bli lättillgänglig för alla. Informationen ska hållas uppdaterad.

Foto: Agneta Gustafsson

Genomförande

Analys

- För att kunna fortsätta och helst utöka de aktiviteter som redan finns i Torrböle behöver vi en lokal att kunna samlas i
- Torrböle behöver en samlingsplats centralt i byn med grillplats, gungor, fotbollsplan och om möjligt en skateboardramp.

Aktiviteter

2012

Aktivitet	Tidsplan	Genomförande	Ansvarig	Uppföljning
Årsmöte	Mars	Pågående	Hembygdsföreningen	Styrelsen
Fisketävling	Mars	Start våren 2013	Hembygdsföreningen	Styrelsen
Valborgfirande	April	Pågående Vart annat år (ojämnt år)	Hembygdsföreningen och samarbete med Hummelholm	Styrelsen
Midsommarfirande	22 juni	Start 2012	Hembygdsföreningen	Styrelsen
Arbetsdag	30 juni	Pågående - sista helgen i juni	Hembygdsföreningen	Styrelsen
Kubbtturnering	28 juli	Pågående - sista helgen i juli	Hembygdsföreningen	Styrelsen
Höstfest	Oktober	Pågående	Hembygdsföreningen	Styrelsen
Adventsfest med gröt och pyssel	December	Start 2012	Hembygdsföreningen	Styrelsen

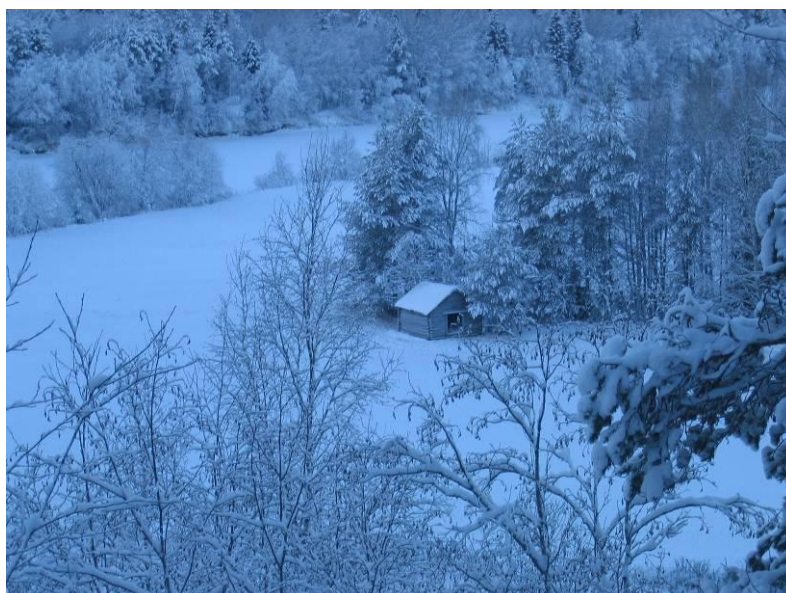

Foto: Urban Henriksson

NORDMALINGS KOMMUN

Bilagor

Bilaga 1

ÅRSHJUL FÖR TORRBÖLES AKTIVITETER 2012

